

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/113/2020
Identifikačné číslo spisu: 8314214069
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8314214069.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a členiek senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jany Haluškovej, v spore žalobkyne P. Š., bývajúcej v U., P. XXXX/XX, zastúpenej JUDr. Danicou Holováčovou, advokátkou v Košiciach, Čajakova 5, proti žalovaným 1/ Všeobecnej úverovej banke, a.s., so sídlom v Bratislave, Mlynské nivy 1, IČO: 31 320 155, 2/ P. T., bývajúcej v U., P. XXXX/XX, prechodne v Q., V. XXX, Š. P., 3/ G. U., bývajúcemu v U., P. XXXX/XX, o určenie, že záložné právo neexistuje, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 6C/119/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 9. decembra 2019 sp. zn. 16Co/34/2019, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobkyne z a m i e t a.

II. Žalovaným 1/ až 3/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. decembra 2018 č. k. 6C/119/2014-261 žalobu zamietol, žalovanej 1/ priznal vo vzťahu k žalobkyni právo na náhradu trov konania v celom rozsahu s tým, že výška trov bude vyčíslená po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník a žalovaným 2/, 3/ vo vzťahu k žalobkyni právo na náhradu trov konania nepriznal. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že predmetom sporu bolo určenie neexistencie záložného práva. Zisťoval preto, či zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti reg. č. 001/109821/08-001/000 uzatvorená 13. februára 2008 medzi žalovanou 1/ ako záložným veriteľom a žalobkyňou ako záložcom, predmetom zálohu ktorej boli špecifikované nehnuteľnosti, je platná. Nakoľko žalovaní 2/, 3/ neboli účastníkmi predmetnej záložnej zmluvy a nie sú ani vlastníkami dotknutých nehnuteľností, súd prvej inštancie voči nim žalobu zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie. V posudzovanej veci na základe vykonaného dokazovania skonštatoval, že zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti bola podpísaná, a teda aj uzatvorená 13. februára 2008 a nie 30. januára 2008, ako to tvrdila žalobkyňa. Podmienky, za ktorých žalobkyňa podpisovala kúpnu zmluvu dňa 30. januára 2008, nemali podľa názoru súdu žiadny vplyv na uzatvorenie zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti, pretože od uzatvorenia kúpnej zmluvy so žalovanými 2/, 3/ uplynuli takmer dva týždne.

Z rozsudku vyhláseného v konaní vedenom pod sp. zn. 21C/35/2014 vyplýva, že dôvodom určenia neplatnosti kúpnej zmluvy z 30. januára 2008 bolo nedostatočné určenie kúpnej ceny a nie uzatvorenie kúpnej zmluvy pod nátlakom. Súd prvej inštancie zdôraznil, že samotná neplatnosť kúpnej zmluvy nemá žiadny vplyv na platnosť zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti, pretože táto zmluva zabezpečuje záväzok žalovaných 2/, 3/ zo zmluvy o financovaní bývania a nie z kúpnej zmluvy. V konaní nebol preukázaný nátlak žalovaných 2/, 3/, ktorý mal predchádzať uzatvoreniu kúpnej zmluvy a ani nátlak žalovaných 2/, 3/ vzťahujúci sa na uzatvorenie zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti. Žalobkyňa v spore nepreukázala svoje tvrdenia o tom, že nevedela, že podpísala zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti, že pracovníčka banky jej nič nevysvetlila a že nerozumie, čo je hypotekárny úver a na čo slúži záložné právo. Súd dodal, že zámerom žalovaných 2/, 3/ bolo získať hypotekárny úver, podmienkou poskytnutia ktorého bolo uzatvorenie zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti. Bez uzatvorenia takejto zmluvy by sa nerealizovala dohoda žalovaných 2/, 3/ o vyriešení ekonomickej situácie v rodine a zabezpečení menšieho bytu pre žalobkyňu. Súd prvej inštancie prihliadol aj na to, že žalobkyňa počas celého konania nepresvedčivo a nejednoznačne vypovedala o tvrdených skutočnostiach, vo svojich vyjadreniach si často odporovala a na otázky, ktoré boli kladné v jej neprospech odpovedala vyhýbavo alebo vôbec. Na konkrétne rozporné tvrdenia žalobkyne poukázal v bode 38. rozsudku. S poukazom na vykonané dokazovanie dospel k záveru, že zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovanou 1/ je platná. V spore neboli preukázané dôvody neplatnosti danej zmluvy podľa § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka, pretože žalobkyňa nepredložila dôkazy, že ju neuzatvorila slobodne a vážne a zároveň táto zmluva neodporuje zákonu, neobchádza ho, ani sa neprieči dobrým mravom. Z vykonaného dokazovania naopak vyplynulo, že konanie žalovanej 1/ bolo dobromyseľné. Po preskúmaní situácie u žalovaných 2/, 3/ s nimi žalovaná 1/ uzatvorila zmluvu o financovaní bývania, poskytla im hypotekárny úver, na zabezpečenie ktorého však musela uzatvoriť aj záložnú zmluvu, a to s aktuálnym vlastníkom bytu - žalobkyňou. Súd prvej inštancie nezistil ani skutočnosti, pre ktoré by mala byť zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti relatívne neplatná podľa § 49a Občianskeho zákonníka, keďže žalovaná 1/ u žalobkyne žiaden omyl nevyvolala, ani o ňom nevedela. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 9. decembra 2019 sp. zn. 16Co/34/2019 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, rozhodol, že žalovaná 1/ má nárok voči žalobkyňu na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu a žalovaným 2/ a 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Svoje rozhodnutie náležite a presvedčivo odôvodnil. Odvolací súd ako nedôvodnú vyhodnotil námietku žalobkyne, že súd prvej inštancie pri ustálení dňa podpisu zmluvy o zriadení záložného práva vychádzal z dátumu vyhotovenia znaleckého posudku. Žalobkyňa počas celého konania nepreukázala svoje tvrdenia, že netušila, čo podpisuje a bola dcérou uvedená do omylu, pričom jej zdravotný stav a psychické rozpoloženie ju činili nespôsobilou pre vykonanie predmetného právneho úkonu. Z vykonaného dokazovania nevyplýva, že zmluva o zriadení záložného práva by mala byť neplatná. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1, 2 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. Vo vzťahu k vade zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f/ CSP namietala, že odvolací súd sa vôbec nezaoberal špecifikovanými dôvodmi podaného odvolania. Dovolateľka odvolaním napadla tú časť vykonávania dokazovania, v ktorom súd prvej inštancie posudzoval znalecký posudok predložený žalovanou 1/, pričom si bez ďalšieho osvojil tvrdenie zo znaleckého posudku, že ocenenie nehnuteľnosti bolo vykonané za účasti jej vlastníka, t. j. dovolateľky. Táto sa však podľa jej slov žiadneho oceňovania nehnuteľnosti nezúčastnila, na čo poukázala aj vo vyjadrení z 20. novembra 2018. Dodala, že ak by sa odvolací súd zaoberal otázkou ocenenia nehnuteľnosti a následného nepravdivého tvrdenia v znaleckom posudku, dospel by k záveru, že daný znalecký posudok nebol vypracovaný v súlade so zákonom, nakoľko nebola splnená jedna z podmienok vzniku záložného práva. Dovolateľka tiež namietala, že súdy nižších inštancií

nezhľadnili podstatný obsah jej vyjadrenia z 20. novembra 2018, čím nedali dovolateľke najavo, že bola v konaní pred súdom vypočutá. Uvedená vada spôsobila podľa jej názoru nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Čo sa týka časti dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, dovolateľka nastolila dve právne otázky, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu v danom spore. Prvou právnou otázkou má byť to, či je možné za neplatnú považovať záložnú zmluvu, v ktorej označený predmet zálohu a jeho ocenenie nebolo vykonané za účasti vlastníka nehnuteľnosti a či takýto právny úkon je platný. V nadväznosti na uvedenú druhou právnou otázkou má byť to, či takto vypracovaný znalecký posudok môže byť podkladom pre poskytnutie hypotekárneho úveru - zmluvy o financovaní bývania reg. č. 001/109821/08-001/000 z 13. februára 2008 uzatvorenej medzi žalovanou 1/ a žalovanými 2/, 3/ a tiež podkladom pre zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti reg. č. 001/109821/08-001/000 z 13. februára 2008. Uzavrela, že ak dovolací súd dôjde k záveru, že vypracovanie znaleckého posudku bolo v rozpore so zákonom, potom ani vyššie uvedená zmluva o financovaní bývania a s ňou súvisiaca záložná zmluva nespĺňa všetky predpoklady zákonnosti. Vzhľadom na uvedené dôvody navrhla rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalovaná 1/ navrhla dovolanie zamietnuť v celom rozsahu ako nedôvodné. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za zákonné. Uviedla, že procesným postupom súdov nižších inštancií nedošlo k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý proces a rozhodnutie vo veci nezáviselo od vyriešenia právnej otázky nastolenej dovolateľkou.

5. Dovolateľka v stanovisku k vyjadreniu žalovanej 1/ trvala na existencii a dôvodnosti uplatnených dovolacích dôvodov.

6. Žalovaní 2/ a 3/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

8. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia

vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. V súvislosti s námietkou dovolateľky o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premis dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

14. Je potrebné zdôrazniť, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

15. V súdnej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 CSP, keď mal za to, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy a vec správne právne posúdil. Zároveň si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k prijatému rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie nemožno považovať za zjavne neodôvodnený. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na

súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011). Súdny nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali zákonné ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Myšlienkový postup súdov je v odôvodneniach dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku reagoval iba na právne relevantné odvolacie námietky, pričom odôvodnenie napadnutého rozsudku dalo jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, akými úvahami sa odvolací súd riadil pri prijímaní záveru o správnosti rozsudku súdu prvej inštancie. Námietka dovolateľky, že odvolací súd sa vôbec nezaoberal skutočnosťou, že ocenenie nehnuteľnosti bolo vykonané bez jej účasti, je z pohľadu výsledku sporu irelevantná. Súdny jasne vysvetlili, z akých dôvodov považujú zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti za platný právny úkon a tieto dôvody boli pritom postačujúce pre zamietnutie žaloby.

16. Dovolaťka tiež namietala, že súdy nižších inštancií nezohľadnili podstatný obsah jej vyjadrenia z 20. novembra 2018. Na tomto mieste dovolací súd poukazuje na zápisnicu z pojednávania pred súdom prvej inštancie nariadeného na 18. decembra 2018, z ktorej vyplýva, že predmetné vyjadrenie i jeho obsah boli na tomto pojednávaní zákonnou sudkyňou oboznámené. Dané vyjadrenie bolo zároveň doručené aj žalovanej 1/. V tomto smere dovolací súd nevhľadol porušenie práva dovolateľky na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP a uvedenú dovoláciu námietku preto vyhodnotil ako neopodstatnenú.

17. Pretože konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľkou namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd pristúpil k posúdeniu jej dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

18. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

19. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

20. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 431 až § 435 CSP.

21. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolací súd uvádza, že toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil, t. j. vysvetlil jej podstatu a uviedol súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie a zároveň sa týmto rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na definíciu pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ uvedenú v rozhodnutí najvyššieho súdu zo 6. marca 2017 sp. zn. 3Cdo/6/2017, kde sa uvádza: „Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo

rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali.“ Podľa judikátu R 71/2018 do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

22. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je takisto relevantná právna otázka, ktorú odvolací súd riešil, na jej riešení založil svoje rozhodnutie a dovolací súd sa zároveň ešte touto právnou otázkou vo svojej rozhodovacej praxi nezaoberal.

23. Dovolateľka nastolila v dovolaní právne otázky v znení, (i) či je možné za neplatnú považovať záložnú zmluvu, v ktorej označený predmet zálohu a jeho ocenenie nebolo vykonané za účasti vlastníka nehnuteľnosti a či je takýto právny úkon platný a (ii) či takto vypracovaný znalecký posudok môže byť podkladom pre poskytnutie hypotekárneho úveru - zmluvy o financovaní bývania reg. č. 001/109821/08-001/000 z 13. februára 2008 uzatvorenej medzi žalovanou 1/ a žalovanými 2/, 3/ a tiež podkladom pre zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti reg. č. 001/109821/08-001/000 z 13. februára 2008. Dovolateľka síce zrozumiteľným spôsobom uviedla v dovolaní konkrétne právne otázky, od vyriešenia ktorých podľa jej názoru záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci a ktoré mal odvolací súd vyriešiť nesprávne, avšak dovolací súd má za to, že tieto právne otázky odvolací súd vôbec neriešil a vo vzťahu k posudzovanej veci ich tak nemožno považovať za rozhodujúce. Dovolací súd zastáva názor, že v dovolaní absentuje také vymedzenie právnej otázky, od vyriešenia ktorej reálne záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, v dôsledku čoho prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, prípadne b/ CSP nie je daná.

24. Predmetom prejednávaneho sporu bolo určenie neexistencie záložného práva. Pre posúdenie tejto otázky bolo v prvom rade nevyhnutné zistiť, či zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti reg. č. 001/109821/08-001/000 uzatvorená 13. februára 2008 medzi žalovanou 1/ ako záložným veriteľom a žalobkyňou ako záložcom je platným právnym úkonom. Odvolací súd (zhodne so súdom prvej inštancie) dospel k záveru, že podaná žaloba nie je dôvodná, pretože dovolateľka neunesla dôkazné bremeno vo vzťahu k svojim tvrdeniam o neplatnosti dotknutej zmluvy. Súd prvej inštancie vzhľadom na skutkovú argumentáciu dovolateľky dokazovanie zameral predovšetkým na ustálenie toho, či zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti uzatvorila pod nátlakom svojej dcéry a zať a alebo v omyle nevediac, akú zmluvu podpisuje. Aplikujúc § 37 ods. 1, § 39, § 3 ods. 1 a § 49a Občianskeho zákonníka nezistil dôvody absolútnej alebo relatívnej neplatnosti právneho úkonu (zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti). Odvolací súd sa s právnym posúdením veci zo strany súdu prvej inštancie stotožnil. Zodpovedanie nastolených právnych otázok dovolacím súdom by teda nevedlo k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia, nakoľko odvolací súd (a ani súd prvej inštancie) sa vyššie uvedenými otázkami nezaoberal a nezaložil na nich svoje rozhodnutie. Cieľom konania pred dovolacím súdom je poskytnúť dotknutej strane reálnu ochranu jej práva, nie riešiť teoretické či hypotetické otázky. Právna otázka, na vyriešenie ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska § 421 ods. 1 CSP. Dovolací súd preto uzatvára, že predložená dovolacia argumentácia nepredstavuje vymedzenie relevantnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. a/ alebo b/ CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP. Uplatnený dovolací dôvod tak nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

25. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie v časti namietajúcej vadu zmätočnosti konania podľa § 420

písm. f/ CSP je prípustné, ale nie je dôvodné a v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP nie je prípustné. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

26. V dovolacom konaní úspešným žalovaným 1/ až 3/ (§ 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP) dovolací súd trovy dovolacieho konania nepriznal, pretože im žiadne trovy nevznikli.

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.